

Aasta ema Sirje Sinisalu on üles kasvatanud kaheksa last

Juba teist aastat tunnustas Valga vald aasta ema, kes on laste kasvatamisel eeskujuks ning paistab silma nii kutsealal kui ühiskondlikus tegevuses. Emadepäeval, 12. mail anti austav tiitel Valga keskväljakul üle kaheksa lapse ema ja 11 lapselapse vanaema Sirje Sinisalule.

Armastust ja hoolt on jagunud paljudele lastele

Sirje, kel on jätkunud hoolt ja armastust nii oma lastele kui võõrastele, on elukutselt meditsiiniõde ja kasvataja Kurepesa lastekodus. Laste isa Ahto Sinisaluga jagatakse ühist eluteed juba 43 aastat. Sirje on alati seadnud laste huvid esikohale. Alles nüüd, kui kõik kaheksa on suureks kasvatatud, on viimaks aega enesele mõelda ja hakata nii-öelda oma elu elama. Näiteks meeldib Sirjele vabal ajal tegeleda aiatööde ja kokkamisega ning külastada vabaõhuetendusi ja kontserte. Peale selle, et Sinisalude enda pere on suur, on Sirje töökohaks olnud juba 40 aastat Valga lastekodu Kurepesa. Nii on ta lisaks oma lastele kasvatanud üles veel ka palju võõraid lapsi. “Tema jaoks olid nad ka muidugi kui oma lapsed. Praegu tegeleb ta lastekodus erivajadusega lastega,” selgitab Sirje laps Viivika Sinisalu.

Aasta ema lapsed hindavad, et neid on kasvatatud hoolivateks, tarkadeks, tegusateks, töökateks ning pereväärtusi hoidvateks emadeks ja isadeks. Lapsed väärtustavad oma ema juures veel ka seda, et neid on elus saanud teadmine - kedagi ei tohi solvata, laimata ning liiga teha, alati, kui on võimalik, tuleb teistele abi pakkuda. “Meie kodus oli ja on üksteise eest hoolitsemine, teineteise austamine ja toetamine, õppimine ning huviringides käimine väga oluline. Kaheksast lapsest neli on lõpetanud muusikakooli, neljal lapsel on kõrgharidus ja neljal kutseharidus, mille käigus on omandatud amet,” rääkisid Sirje Sinisalu lapsed.

Eeskujuks nii sõpradele kui töökaaslastele

Sõber ja sugulane Virve Sinisalu hindab Sirjet olulise eeskuju ja täiusliku perenaisena. “Meie laste vanusevahe oli veidi üle kuu. Veetsime peredega palju aega koos – käisime lastega jalutamas, külastasime ja abistasime maal elavaid vanemaid, mängisime lauamänge ja õhtustasime koos. Olime nagu üks suur pere.

Valga valla aasta ema Sirje Sinisalu

Tüdrukud kasvasid meil koos suureks ja on tänaseni nagu õed. Sirje oli mulle kui noorele emale suureks abiks ja eeskujuks. Tema kodu on alati väga puhas, pesu triigitud ja maitsvad toidud pereliikmeid või külalisi ootamas. Eri-listeks lemmikuteks on kujunenud Sirje tehtud kotletid ning kartulisalat, mida tuleb alati valmistada suur pesukaustäis,” kõneles Virve.

Tunnustust jagub Sirjele ka tema töökaaslastel. Endine kolleeg Tiit Taavel iseloomustab teda kui südamlikku ja sooja inimest. Taaveli sõnul on Sirje mõistev, toetav ja hooliv oma töökaaslaste ja laste suhtes. Sirje tähelepanelik suhtumine ning läbirääkimiste oskus lastega tekitas endise kolleegi sõnul peredes meeldiva ja sooja õhkkonna. “Asenduskodu peres kujundas ta kolleegidest koostöövalmi ja ühtehoidva meeskonna, kes teineteisele toetudes igapäevaselt tegutsevad. Sirje tegutseb professionaalina, kes vaatleb ja pakub tuge

igale lapsele individuaalselt,” lisab Taavel.

Valga Perekeskus Kurepesa juhataja Marika Drenkhani sõnul omab Sirje Sinisalu head organiseerimisvõimet, mistõttu saavad vajalikud kohustused tema poolt kiirelt toimeetatud. Veel lisas Drenkhan, et Sirje jaoks pole olemas lauset: “Ei saa ja ei oska.” Sirje leiab Marika Drenkhani sõnul alati lahenduse ja suunab ka teisi hakkama saamise poole, ta oskab vajadusel olla konkreetne ning saab alati hakkama ka raskemate laste korralekutsumisega.

Lapsed saavad kaasa kindlad väärtused

Ka Ille Sõrmusel, kes on olnud õpetaja Sirje Sinisalu lastele ja juba ka lapselapsele, jätkub vaid häid sõnu selle kohta, kuidas Sirje on lapsi kasvatanud. Tema sõnul on Sirje imetlusväärselt sihikindel ning töökas ning oskab

sedasid anda ka lastele ja lastelastele. Sõrmus on teda toonud eeskujuks juba mitmele põlvkonnale: “Kui laps sai uued õpikud, siis järgmisel päeval olid kõigil paberid ümber ja vihikud lõpuni joonitud. See kõik oli nende pere puhul lihtsalt loomulik. Ja need ilusad ristid päevikus iga koduse ülesande taga!” lisab Sõrmus.

Sirje Sinisalu lapsed on oma ema üle lõpmata uhked ning tänulikud: “Me oleme uhked, et oleme üles kasvanud nii suures ja ühtehoidvas peres. Selliste väärtustega, mis meile kodust kaasa anti, oleme kasvatanud ka oma lapsi. Uhke on olla meie pere liige - selliseks on meie ema kasvatanud oma suure pere. Selline ongi meie EMA.”

Palju õnne ning jätkuvat silmasära Sirje Sinisalule ja tema perele!

Teve Rajamets

VALLAVALITSUSE VEERG

Valga Vallavalitsusel toimus vahemikus 10.-24. aprill 2019 neli istungit, millel otsustati:

Eraldada:

- huvihariduse ja huvitegevuse toetust 6255 eurot 62 noorele;
- projektide omaosaluse reall spordiklubile Karula 250 eurot projekti „Karula vabaajategevuste käivitamine” omaosaluse tasumiseks;
- Eesti Hoolekande Seltsile Viira Kodu reoveepuhastussüsteemi nõuetele vastavaks viimiseks 600 eurot;
- MTÜ Carma Motoklubi 2500 eurot uue salvkaevu, elektri kaabli uuendamise (veepumba tarbeks) ja olemasoleva veetrassi pikendamise kulude katteks;
- reservfondist vallahoolduse teenistusele tööriiete soetamiseks 4 097 eurot;
- spordiürituste korraldustoetust viiele spordiseltsile ja -klubile kogusummas 900 eurot alljärgnevalt:
 1. Valgamaa Spordiveteranide Selts 370 eurot;
 2. Võrkpalliklubi Viktooria 130 eurot;
 3. Valga lauatenise ja koroona klubi 240 eurot;
 4. MTÜ Valga Petanque klubi 80 eurot;
 5. Valga Piljardiklubi 80 eurot.

Mitte eraldada spordiürituse korraldustoetust spordiklubile Valga Tervisespordiklubi, kuna ühendusel on esitamata 2017. aasta majandus- aasta aruanne ja andmed Eesti spordiregistrile.

Kehtestada:

- Valga valla koolieelsete lasteasutuste hooajaline tegutsemine 2019. aasta suvel;
- Valga Vallavalitsuse infosüsteemi kasutajate ja külastajate eeskiri, milles määratletakse ära kasutajate kohustused ja õigused.

Lubada

Valga lasteaed Pääsukeses suurendada laste

arvu rühmades 01.06-31.08.2019 järgmiselt:

- söimerühmas kuni 16 last (2 lapse võrra);
- aiarühmas kuni 24 last (4 lapse võrra);
- liitrühmas kuni 20 last (2 lapse võrra).

Valga lasteaed Kasekeses suurendada laste arvu rühmades 01.06-31.08.2019 kahes aiarühmas kuni 24 last ehk 4 lapse võrra.

Valga lasteaed Buratinos suurendada laste arvu rühmades 01.06-31.08.2019 järgmiselt:

- söimerühma kuni 16 last (2 lapse võrra);
- kahes aiarühmas kuni 24 last (4 lapse võrra);
- liitrühmas kuni 20 last (2 lapse võrra).

Anda võrkpalliklubile Viktooria luba korraldada Karula-Lüllemäe Tervise- ja Spordikeskuses noorte projektlaagreid ajavahemikul 22.06.2019 kuni 5.07.2019.

Tunnistada kehtetuks Karula Vallavalitsuse 18. augusti 2018. a korraldus nr 124 „Maaüksustele koha-aadressi andmine”.

Nõustuda Valga vallas Väheru külas asuva maaüksuse piiriettepaneku numbriga AT1406090039 jätmisega riigi omandisse ja määrata aadress ning sihtotstarve alljärgnevalt: Väheru küla, Ärnumetsa, sihtotstarbega maatulundusmaa, ligikaudse pindalaga 33,59 ha. **Määrata** eraisikute kinnistute jagamisel tekkinud reaalsadele lähiaadressid ja katastriüksuse sihtotstarbed.

Suunata Valga Vallavolikogule kinnitamiseks:

- toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse võetavate eluasemekulude piirmäärade eelnõu;
- isikliku kasutusõiguse seadmine kinnistutele ja sama osa avalikuks kasutuseks määramine Valga valla kasuks. Otsus puudutab kaheksat kinnistut kogupindalaga ligikaudu 12,5 km² ja on seotud Green Railway projektiga;
- korruptsioonivastase seaduse rakendamise eelnõu;
- Euroopa Parlamendi valimisteks jaoskonnamisjonide moodustamise ja liikmete nimetamise eelnõu;
- Valga valla valimiskomisjoni moodustamise eelnõu;
- Valga valla 2019. aasta lisaeelarve.

VOLIKOGU VEERG

Valga Vallavolikogu I koosseisu 17. istung toimus reedel, 26. aprillil 2019 algusega kell 13.00 Õru Kultuurikeskuses. Kohal viibis 22 saadikut 27-st. Volikogu istungil otsustati:

Kehtestada toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse võetavate eluasemekulude piirmäärad Valga vallas alljärgnevas suuruses:

1. üür kuni 2,50 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
2. korterelamu haldamise kulu, sh remondiga seotud kulu kuni 2 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
3. korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse kuni 2 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
4. veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste maksumus ja/või kuivkäimlate ja septikute tühjendamine kuni 15 eurot iga pereliikme kohta kuus;
5. soojaveevarustuseks tarbitud soojus-, elektrienergia või kütuse maksumus kuni 15 eurot iga pereliikme kohta kuus;
6. kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus kaugkütte korral kuni 3,20 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
7. kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus mittekaukütte korral, sh küttematerjali ülestöötamise kulu, kuni 3 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
8. elektrienergia tarbimisega seotud kulu kuni 30 eurot perekonna esimese liikme kohta ja kuni 10 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;
9. majapidamisgaasi maksumus kuni 10 eurot perekonna kohta kuus;
10. maamaksukulu, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind, kuni 0,20 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
11. hoonekindlustuse kulu kuni 0,30 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
12. olmejäätmete veo tasu kuni 5 eurot iga pereliikme kohta kuus.

Sõlmida alljärgenevate kinnistute omanikega leping nende kinnistu koormamiseks isikliku kasutusõigusega Valga valla kasuks kogupindalaga ligikaudu 12,5 km² eesmärgiga anda kogu tee avalikku kasutusse:

- 1.1. Absche talu, registriosa nr 477840, katastritunnus 85401:016:0050;
- 1.2. Leepini talu, registriosa nr 477940, katastritunnus 85401:016:0061;
- 1.3. Jaunseni talu, registriosa nr 477740, katastritunnus 85401:016:0070;
- 1.4. Ojametsa, registriosa nr 239940, katastritunnus 28901:002:0351;
- 1.5. Kiisa, registriosa nr 134040, katastritunnus 28901:002:0200;
- 1.6. Kii vite, registriosa nr 957740, katastritunnus 28901:003:0380;
- 1.7. Valga metskond 14, katastritunnus 28901:001:0091;
- 1.8. Taheva metskond 2, katastritunnus 77901:001:0135.

Kinnitada Valga valla 2019. aasta lisaeelarve kogumahus 4 850 082 eurot. Kinnitada põhitegevuse eelarve tulud 87 515 eurot, kulud 463 521 eurot ja tuleml -376 006 eurot, finantseerimistegevus 1 488 330 eurot, investeerimistegevuse tulud 25 000 eurot, investeerimistegevuse kulud 4 374 891 eurot ja likviidsete varade muutus 3 237 567 vastavalt lisale.

Samuti lubada vallavalitsusel:

1. ümber jaotada oma korraldusega investeringuteks, projektides osalemiseks ja projekteerimiseks ettenähtud vahendid pärast riigihangete ja/või vähempakkumiste läbiviimist ja lepingute sõlmimist asutuste vahel, lähtudes eelarve eelnõu seletuskirjas olevate tööde nimekirjast ja avariitööde vajadusest;
2. otsustada projektide ja investeringute üldsumma piires, millises ulatuses tehakse investeringuid ja millises ulatuses kaetakse majandamiskulusid.

Omandada vallale Valga vallas Jaanikese külas asuv Jaanikese motokompleksi kaks kinnistut koos selle oluliste osade ja päraldis- tega (registriosa numbrid 521740 ja 521840) hinnaga 240 000 eurot. Vallavalitsusele pandi kohustus asuda koheselt teostama avalikku ideede korjet ja tegema volikogule ettepaneku Jaanikese kompleksi edasiarendamiseks hiljemalt novembrikuu volikogu istungiks.

Moodustada Valga valla valimiskomisjon 5-liikmelisena ning:

1. nimetada Valga valla valimiskomisjoni liikmed alljärgnevas koosseisus: Anastasiya Kikkas, komisjoni esimees; Anne Puller; Annely Adrat; Piret Villemson; Villar Sikk.
2. Valla valimiskomisjoni aseesimehe valib komisjon oma liikmete seast.
3. Valimiskomisjoni asendusliikmeteks nimetada vastavalt määratud järjekorrale: Liina Pettai; Heldi Kaares.
4. Tunnistada kehtetuks Valga Vallavolikogu 28. septembri 2018 otsus nr 75 „Valga valla valimiskomisjoni moodustamine”.

Mitte muuta Valga Vallavolikogu 4.11.2017 otsuse nr 2 „Vallavanema valimine” punkti 2. Hääletusele ei pandud korruptsioonivastase seaduse rakendamise eelnõud ning Valga Vallavolikogu 4.11.2017 otsust nr 4 „Vallavalitsuse liikmete ametisse nimetamine ja kinnitamine”.

Avaldusega esines volikogu liige Kaupo Kutsar, kes kutsus vallavalitsust üles lahendamata tugiteenistuse pakkumise küsimust Tsirguliina koolis.

Õnnitleme maikuu eakaid sünnipäevalapsi!

99. sünnipäev Õie Koonik	Eduard Tromp	Leonard Hromov Elfrida Vahtraorg Vladimir Avioja Anatoly Rybkin Uno Saul Elma Mölder
98. sünnipäev Valentina Elstin	90. sünnipäev Maria Ojaperv Olga Knjazeva Erna Vipper Elga Teesalu	80. sünnipäev Helju Susi Õie Varres Mati Klasmann Muua Mihailenko Sale Vint
97. sünnipäev Milda Ersto	85. sünnipäev Valentina Kaskpeit Lidia Reitkam Valentina Beinar Enno-Erich Suurmäe Maria Martinson	
96. sünnipäev Aliise Leppik Jaan Järvmägi		
95. sünnipäev		

Ajalehte Valga Teataja annab välja Valga Vallavalitsus

E-post: **teataja@valga.ee**

Reklaam: **5373 6992**

Toimetus: **766 9902 või 5663 2504**

Küljendus, kujundus, teostus: **OÜ Kuldne Lammas**

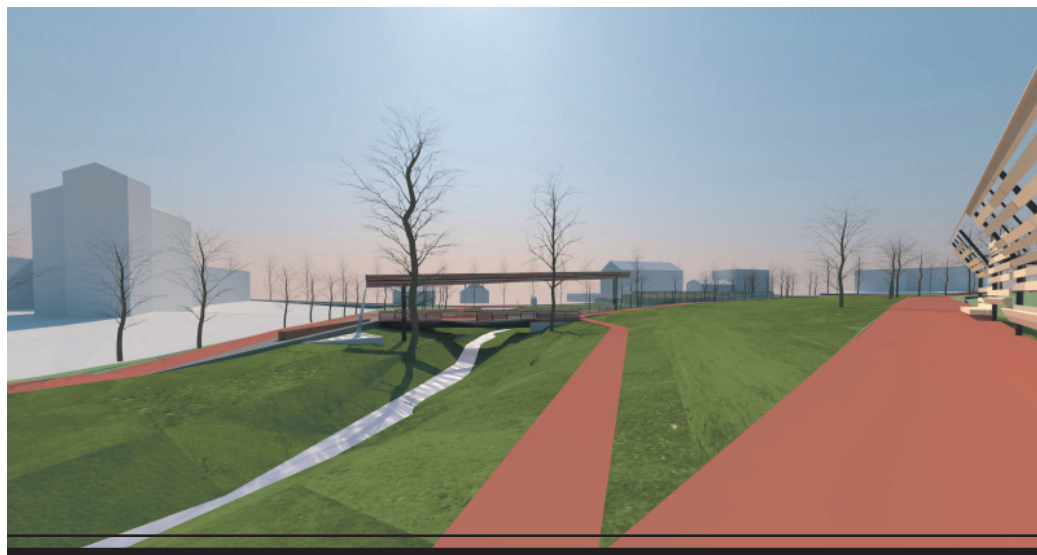
Trükk: **AS Kroonpress**

Valga valda ootavad ees suured investeeringud

Valga vald valmistub suuremahulisteks arendusteks nii linnas kui maapiirkondades. Aprilli lõpus sai valla 2019. aasta lisaeelarve volikogu poolt vastu võetud ning tänavu kavandatavate investeeringute kogumaht kujuneb pisut enamaks kui 5,5 miljonit eurot. Lisaks oma vahenditele on sel aastal kasutada ka riigipoolne ühinemistoetus suuruses 1 miljon eurot. Vald on olnud aktiivne projektide kaudu lisarahastuse leidmisel, mis pakub tuge enamikele tegevustele. Lisaks on võtmeobjektide rahastamiseks plaanis võtta laenu kuni 1,5 miljonit eurot. Kui palju 2019. aastal meie vallas täpselt investeeritakse, sõltub juba konkreetsetest hangetest, millega selgub kavandatavate tööde maksumus.

Lastele luuakse paremad tingimused hariduse omandamiseks

Kohaliku omavalitsuse eelarvest moodustab olulise osa haridusvaldkond ja nii on ka suuri summad planeeritud toetama meie valla laste tulevikku. Neist mahukaim on Priimetsa kooli renoveerimine, mis tähendab kaasaegse koolihoone ehitamist kesklinna ja spordihoone rajamist Valga staadioni kõrvale. Ehituste kogumaksumuseks kujuneb enam kui 5 miljonit eurot, millest 3,3 miljonit on saadud toetusena. Koolihoone soovime õpilastele avada 1. septembril 2020 ja spordihoone sama aasta lõpuks. Siis on kogu Valga hariduselu koondunud linna keskmesse. Selleks, et kõik Valga põhikooli õpilased Kungla tänava majja ära mahuksid, ehitatakse hoonele lisakorrus, mis valmib tänavu suveks. Peagi alustatakse Valga kuulsa lõvidega maja renoveerimisega kaasaegseteks eluruumideks, mida tulevikus saavad teiste hulgas kasutada nii õpilased

Piiri märkiva Konnaoja kaldad saavad uue näo

kui õpetajad. Ka teised haridusasutused saavad suve jooksul uuenduskuuri, nende hulgas mitmed lasteaiad. Suurim investeering jõuab Valga lasteaeda Walko, mis saab soojustatud ja kaasaegse ventilatsiooni ning koos sellega paremad tingimused lastele. Olulised remonditööd toimuvad lasteasutustes nii Lüllemäel, Tsirgu-liinas kui Harglas. Plaanime ka aegunud küttesüsteemide uuendamist Lüllemäe koolis ja Taheva sanatooriumis, et tõsta avalike hoonete energiatõhusust ja keskkonnasõbralikkust. Kultuuriasutustest saab suurima panuse põhjalikult renoveeritav Hargla maakultuurimaja, remondid on planeeritud ka Lüllemäe kultuurimajas ja Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

Eesmärgiks on luua kvaliteetne ja tervislik elukeskkond

Teine valdkond, kuhu soovime panustada, on

seotud valla heakorra ja teede-tänavatega. Jätkub Valga-Valka ühise linnasüdame väljaehitamine, mille käigus uuendatakse kesklinna Sõpruse tänav ning Selveri ja Rimi ümbrus. Tahame kaksiklinna tuumikusse kujundada hubase linnaruumi, kus toimuks kontserte ja taluturgusid, saaks külastada poode ja kohvikuid ning kogu perega mõnusalt aega veeta. Jätkub Säde pargi rekonstrueerimine ning plaanis on korda teha ujumiskohad Laatres ja Pedeli paisjärve ääres. Otsime lahendusi ka nn kolemajade probleemile, et ohtlikud hooned lammutada. Täna on likvideeritud Koiküla kuivati ning jätkuvad tööd Metsa tänaval Valgas ja Vilaskis. Vald töötab pidevalt selle nimel, et leida võimalusi ohtlike ehitiste valla omandisse saamiseks ning lammutamiseks.

Väga oluline on parandada nii asfalt- kui kruusateede seisukorda. Ettevõtluspiirkondade

ühendusteede projektist saadud 1 miljon eurot võimaldab suuremaid investeeringuid Laatsi tööstusala ühendusteedesse – korrastatakse Saviaugu, Laatsi ja Männiku tänav. Jätkub teede tolmuwabaks ehitamine Valgas, Jaanikeses, Soorus ja Riisalis. Maapiirkondades teostatakse jooksvalt kruusateede remonti. Lüllemäe küla saab koostöös Maanteeametiga tänavu kauaoodatud jalg- ja jalgrattatee ning alustatakse ettevalmistusi Öru jalg- ja jalgrattatee pikendamiseks. 200 000 euro eest kaasajastatakse kogu vallas tänavavalgustust, et muuta see töökindlaks ja energiasäästlikumaks. Üle vaadatakse vee- ja kanalisatsioonitrasside seisukord.

Jaanikese motokompleks ootab värskaid ideid

Valga vald on seadnud sihiks luua kvaliteetne ja tervislik elukeskkond kõigile elanikele, nii noortele kui vanadele. Kavandatavad investeeringud toetavad seda eesmärki, parandades teenuste kättesaadavust ning hoonete ja taristu seisukorda. Lisaks panustatakse avalikku ruumi, milleks uuendatakse ja rajatakse spordiväljakuid, terviseradu, laste mänguväljakuid ning puhke- ja haljasalasid, kaasates lisarahastust erinevatest projektidest. Näiteks on käimas ideekonkurss Valga Põhikooli ujula laiendamiseks vee- ja tervisekeskuseks. Spordisõpru peaks rõõmustama volikogu otsus omandada vallale legendaarne Jaanikese motokompleks ja alustada ka tervisespordikeskuse rajamist. Kutsume kõiki vallaelanikke kaasa rääkima ja välja pakkuma ideid Jaanikese tulevikuks!

Margus Lepik
Vallavanem

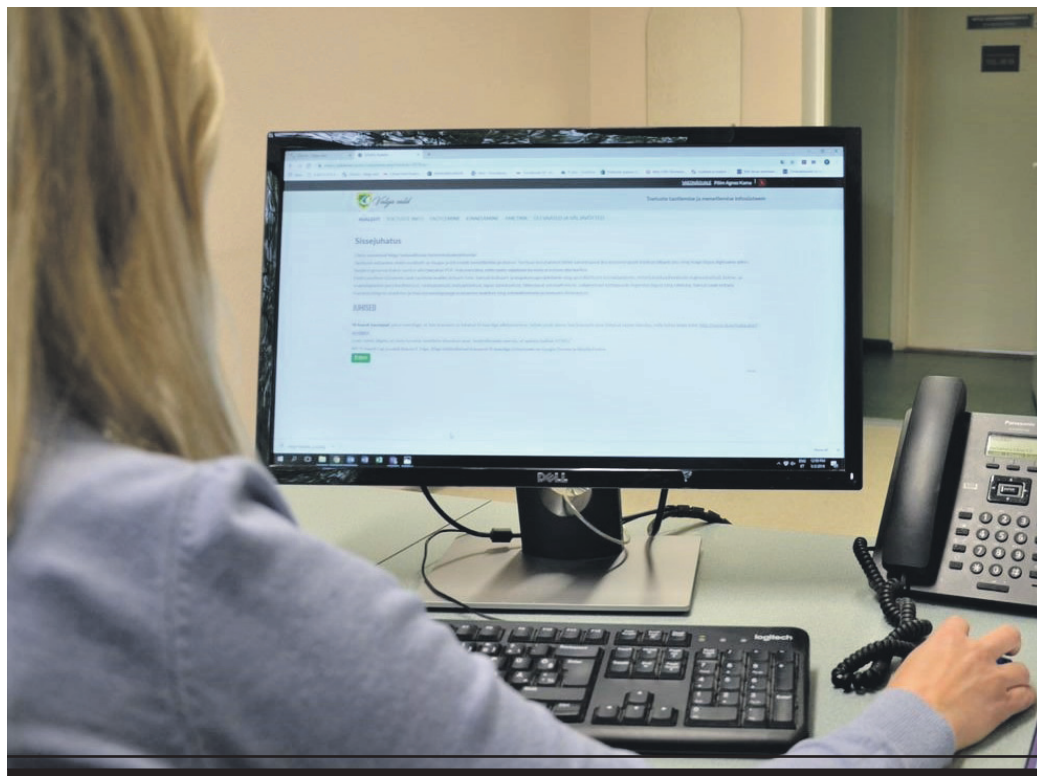
Vald avas elektroonilise iseteeninduskeskkonna

Valga vallavalitsus alustas sel nädalal taotluste vastuvõtmist uues e-keskkonnas, et teha avalikud teenused vallaelanikele senisest kättesaadavamaks. ID-kaardiga sisse logides saab süsteemis vallale dokumente esitada viieteistkümneks eri toiminguks.

Vallavanem Margus Lepiku sõnul on Valga vald võtnud suuna vähendada liigset bürokraatiat ja muuta teenuste pakkumine võimalikult paberivabaks. „Taotluste esitamine elektrooniliselt on mugav ja kiirendab asjaajamist. Julgustame oma elanikke e-teenuseid kasutama, et muuta suhtlus vallaga võimalikult tõhusaks. Iseteeninduskeskus on esimene suurem arenguhüpe valitud teel.“

Kommunikatsioonijuht Põim Kama hinnangul on tegemist olulise sammuga, et tagada valdade ühinemise järgselt kiire ligipääs teenustele ka neis piirkondades, mis asuvad vallakeskusest kaugemal. „Kellel maapiirkonnas ligipääs internetile puudub, saab dokumentide vormistamiseks pöörduda kohalikku teeninduskeskusesse. Kaasa tuleks võtta kehtiv ID-kaart,“ selgitas Kama.

Uue e-keskkonna kasutamiseks tuleb Valga valla kodulehel www.valga.ee valida parempoolsest menüüst „Esita taotlus“ ning

Vald avas elektroonilise iseteeninduskeskkonna.

logida seejärel ID-kaardi või Mobiil ID-ga sisse iseteeninduskeskkonda. Täna saab elektrooniliselt taotleda avalike ürituste lube, toe-

tust kultuuri- ja kogukonnaprojektidele ning spordiürituste korraldamiseks, mittetulundusühenduste tegevustoetust, kolme- ja ena-

malapselise pere koolitoetust, ranitsatoetust, matusetoetust, lapse sünnitoetust, täiendavat sotsiaaltoetust, vallametsast küttepuude tegemise õigust ning raieluba. Samuti saab esitada hoonestusõiguse seadmise ja maa ostueesõigusega erastamise avaldust ning sotsiaaltoetuste ja teenuste üldavaldust. Taotluse koostamisel täitke sammhaaval ära süsteemi poolt küsitud väljade sisu ning lisage lõpus digitaalne allkiri. Seejärel genereeritakse taotlus allkirjastatud PDF-dokumendina, mille saate vajadusel ka enda arvutisse alla laadida. Süsteem suunab taotluse antud valdkonnaga tegelevale ametnikule ning taotleja e-postile tuleb teavitust taotluse vastuvõtmise kohta. Samuti kodulehelt leitavas haridusvaldkonna infosüsteemis ARNO võetakse vastu avaldusi lasteaiakohtadele. „Lähemal ajal on plaanis ARNO-sse üle viia ka koolikohtade avaldused, samuti kooli toidurahade tasumine,“ rääkis Põim Kama.

E-taotluste kõrval jätkab vallavalitsus dokumentide vastuvõttu ka e-posti teel ning paberkandjal aadressil Puiestee 8, Valga või piirkondlikes teeninduskeskustes. Vallavalitsuse ametnike kontaktid ja vastuvõtuajad on leitavad veebiaadressil: www.valga.ee/kontaktid

VAHEPEATUS VALGA MUUSEUMIS (Vabaduse tn 8) 12. JUUNIL

16.00

Retkeliste saabumine ja tervituskohv.
Margus Lepik, vallavanem

16.30

Cimze seminar eesti kultuuriloos.
Tiit Rosenberg, ajaloolane

Valga põhikool – Hans Eineri traditsiooni jätkaja.
Aive Aru-Raidsalu, kasvatusteadlane

August Gailit, eesti ja läti kirjanik ja kultuuritegelane.
Janika Kronberg, kirjandusteadlane

Murdeuurija Hella Keem.
Jüri Viikberg, keeleteadlane

Eesti ja läti keele suhetest.
Lembit Vaba, keeleteadlane

Sissepääs tasuta!

Ava üheks päevaks kodus mõnus suvekohvik!

Sel suvel toimub taas Valga/Valka kodukohvikute päev, mil üle linna avatakse oma ukseid külalistele ning pakutakse neile koduseid hõrgutisi.

Pane oma kodukohvik üritusele kirja! Kohvikumeeskonnaks võib olla nii eramus tegutsev kodukohvik kui ühtehoidev korteriühistupere, samuti vahva ja ühtehoidev kogukond või hoopis toimekad ja usinad kolleegid ettevõtetest!

- Pange kokku meeskond ja vahva idee ning saatke teele kiri järgnevate andmetega:
- kohviku nimi;
- kohviku toimumise aadress;
- kohviku esindaja nimi, kontaktnumber ja e-posti aadress;
- natuke infot kohvikus pakutava ja võimaliku temaatika kohta. Olgu selleks siis kindel ajastu, rahvustoidud, taimetoit, vahvad võõramaised maitsed vms;
- info, kui kohvikul on ka lisavääratus, näiteks lastenurk, töötoad, esinejad, murumängud või muud huvitavat;
- orienteeruv istekohtade arv kohvikus.

Info palume saata aadressil:
vvkohvikutepeav@hotmail.com.

Korraldajad ootavad aktiivset osavõttu!

Kaksiklinn valmistub sünnipäeva tähistama

Juuni alguses toimub taas traditsiooniline Valga-Valka festival, millega tähistatakse kaksiklinna 435. sünnipäeva. Seekord leiab suursündmus aset 6.-11. juunil 2019 nii siin- kui sealpool riigipiiri.

Festival algab 6. juunil vallavanem Margus Lepiku vastuvõetuga Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses, kuhu on kutsutud parimad koolilõpetajad ja ainetundjad ning neid juhendanud õpetajad. Nagu tavaks, avatakse öhtul kultuurikeskuses loomeinimeste ühisnäitus. Järgneb pidulik kontsert, kus esinevad Valga muusikakooli õpetajad ja õpilased.

7. juuni on täis muusikat, tantsu ja sporti. Kell 15.00 korraldab JJ-Street Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuse esisel platsil tantsuvõistluse „Summer Jam“, kus võistluskategoriateks on hip-hop, break ja *showcase*. Kell 18.00 algab Valga ekstreemspordihallis BMX- ja rulavõistlused ning hilisõhtul toimub Valga keskraamatukogu esisel platsil Green Trials, kus vaatemängulise *show* annavad trikijalgratturid. Valga Jaani kirikus võib samal öhtul kell 19.00 kuulata imeilusaid opereti- ja muusikaliviise ning Valka turuplatsil suures peotelgis algab kell 21.00 piiriülene šlaagripidu, kus Eesti poolelt astuvad üles Mait ja Mikko Maltis.

Laupäev, 8. juuni, on traditsiooniliselt laadaliste päralt. Liivimaa laad algab juba kell 8.00 hommikul. Laadpäeva ilmestab rikkalik kultuuriprogramm, kus esinevad Valga ja Valka tantsijad-lauljad. Kel huvi, saab osaleda Valga muuseumi korraldataval giidituuril või panna end proovile Tambre terviserajal Airsofti lahingus. Samal päeval toimub ka Valga Gümnaasiumi

Kaksiklinna sünnipäeva puhul oodatakse rahvast rongkäiku.

100. aastapäeva tähistav vilistlaspidu. Tegevusi jagub ka Valka poolele: Valka Kultuurimajas toimub meelelahutuslik mälumänguvõistlus ning Valka vabaõhulaval perefestival „Kids wonderland“, mis lõpetatakse öhtul diskoga.

Uue traditsioonina saab festival pühapäeval, 9. juunil jätku pidupäeva rongkäiguga Valka Kultuurimaja esiselt platsilt Valga Pedeli virgestusalale Ramsi silla juurde. Rongkäiku on oodatud osalema mõlema linna elanikud, töökollektiivid, lasteade lapsed ja koolide õpilased. Päev jätkub sportlikult: Pedeli virgestusalal viiakse läbi rannamaadluse võistlus, paadiralli ning Sup Polo Valga-Valka meistrivõistlused. Toimub ka ratta-orienteerumine. Kell 18 on Valga Jaani kirikus kontsert, millega tähistatakse Valga linna 435. sünnipäeva ning antakse üle linna aukodaniku tiitel. Kontserdil saadud annetustulu läheb Valga Jaani kiriku remonditööde toetuseks.

Valga-Valka 435. sünnipäeval, 11. juunil alustatakse pidupäeva Valga ja Valka linna

lasteadeade pidupäevarongkäiguga Valga kultuurikeskuse esiselt platsilt keskvaljakule. Teoks saab meeleolukas kontsert ja ühine pidupäevatoridi söömine. Kell 17.00 ootavad vallajuhid rahvast keskvaljakule kellaviieteetele. Samas on avatud vaba lava, kus oma andeid saavad teistega jagada kõik muusikud, etlejad, tantsijad või mõnda muud põnevat etteastet pakkuvad kodanikud. Kell 19.00 annab Liivimaa Noorteorkester kontserdi Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses. Öhtuse sünnipäevapeoga alustame keskvaljakul kell 21.00, kus meeleolu hoiab üleval legendaarne Anne Veski. Kontsert on kõigile tasuta.

Valga-Valka festivali kohta saab täpsemat infot Valga valla kodulehelt: www.valga.ee

Merce Mäe
Kultuurispetsialist

Valga valla lasteadeade ja koolide lõpuaktused

29. mai

kell 16.30

Valga Lasteaed Walko Tupsude rühm;

30. mai

kell 13.00

Valga Lasteaed Buratino Lepatriinu rühm;

kell 15.00 Lüllemäe Põhikooli lasteaia Kaagjärve rühm;

kell 16.00 Valga Lasteaed Pääsuke Jänkude, Mesimummu ja Lepatriinu rühmad;

kell 16.30 Valga Lasteaed Walko Tšeburaška ja Cipollino rühmad;

31. mai

kell 13.00 Valga Lasteaed Kaseke Rukkilille ja Kannikese rühmad;

kell 15.00 Lüllemäe Põhikooli lasteaia Lüllemäe rühm;

kell 15.00 Hargla Kooli lasteaiarühm;

kell 16.00 Tsirguliina Lasteaia Önnelind Pääsupoegade rühm ja Sooru Lasteaed;

kell 17.00

*Valga Lasteaed Walko Rübliku rühm;

7. juuni

kell 11.00 Öru Lasteaed-Algkool;

18. juuni

kell 13.00 Lüllemäe Põhikooli 9. klass;

20. juuni

kell 18.00 Tsirguliina Kooli 9. klass;

21. juuni

kell 12.00 Valga Kaugõppegümnaasiumi 9. klass ja 12. klass;

kell 14.00 Valga Põhikooli 9. klass;

kell 14.30 Hargla Kooli 9. klass;

kell 16.00 Valga Priimetsa Kooli 9. klass;

Riigikoolid

• Valga Jaanikese Kool 12. juuni kell 13.00;

• Valgamaa Kutseõppekeskus

20. juuni kell 14.00;

• Valga Gümnaasium 20. juuni kell 16.00.

Lasteaedade suvised lahtiolekuajad

- Valga valla koolieelsete lasteasutuste töötajate kollektiivpuhkuste perioodil on lasteaiad suletud alljärgnevalt:
- Valga lasteaid Pääsuke, Valga lasteaid Walko ja Valga lasteaid Kaseke 1.- 31. juuli;
- Sooru Lasteaed 1. juuli - 16. august;
- Tsirguliina Lasteaed Önnelind 1. - 16. juuli;
- Hargla Kooli lasteaiarühm 1. - 14. juuli;
- Öru Lasteaed-Algkooli lasteaiarühm 25. juuni - 31. juuli;
- Lüllemäe Põhikooli Kaagjärve lasteaiarühm 1. juuli - 13. august;
- Lüllemäe lasteaiarühmad 1. juuli - 2. august.

Sel suvel on valvelasteaiaks vahemikuks 1.-31. juulini määratud Valga Lasteaed Buratino. Lapsevanemad, kes soovivad kasutada hooajalist lasteaiarühma kohta, peaksid lasteaid Buratino direktorile esitama hiljemalt 31. maiks sellkohase avalduse e-posti aadressile: buratino@buratino.edu.ee

Küsimuste korral palume pöörduda vallavalitsuse haridusspetsialist Ivi Tigase poole telefonil: 766 991 või e-postil: ivi.tigane@valga.ee

Uute teenustega vähendatakse omastehooldajate koormust

Sageli juhtub, et hooldamist vajava omakse lähedased peavad oma elu ja tegemised kõrvale jätma ning kogu jõu ja energia abivajajale suunama. Nii jäädakse kõrvale tööturult, vähenevad perekonna sissetulekud ja hooldaja ühiskondlik aktiivsus.

Sotsiaalteenuste esmane ja otsene eesmärk on abi haiguse, puude ja vanaduse korral. Valga vald on liitunud EL-i rahastava programmiga, millega pakutakse erinevaid hoolekandeteenuseid, et anda abivajaja lähedastele võimalus tööturule naasta. Ühele pereliikmele sotsiaalteenuse pakkumisega loodetakse vabastada teine pereliige hoolduskohustusest. Mille järel ta saab minna õppima, tööd otsima, tööle ehk muutub aktiivseks, paremini toimetulevaks, eluks avaramaid võimalusi omavaks isikuks. Teisalt on eesmärgiks, et puude või vähese toimetulekuvõimega isik saab tänu tugiteenustele osaleda tööturul.

Valga vald pakub antud programmi raames oma kogukonnaliikmetele nelja liiki sotsiaalteenuseid, mida kõiki rahastab El ning mis on saajatele tasuta. Kolme teenuse puhul on vallale partneriks MTÜ Päikeseringi Selts (päevahoiu, isikliku abistaja ja koduhooldusteenus) ning ühte korraldab MTÜ Valga Abikeskus.

Sotsiaaltööteenistuse juhataja Jüri Kõre.

Päevhoid võimaldab hooldajale aja enese tarbeks

Päevahoid erivajadusega tööelisele või eakale isikule on teenus, mis kõige otsesemalt lubab pereliiget kodus hooldava inimese nelja seina vahelt välja. Hooldust või järelevalvet vajav pereliige tuleb kokkulepitud ajaks päevakeskusse, mille avame aprillikuu jooksul endises Kurepesa lastekodu majas Kungla tänav 15. Vajaduse korral pakume sõiduks transporti ja kui isik jääb kohapeale terveks päevaks, siis ka lõunaoodet. Viimase eest tuleb tasuda Valgas tavapärase hinda. Esimestel kuudel ei saa me vastu võtta ratastoolis kliente. Kui saame täpsema ülevaate oma klientidest ja saavutame plaanipärase tööritmi, kavandame teenust ka raskema liikumispuudega isikutele. Hoidu tulev isik peab üldjoontes hakkama saama enesehooldusega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine), kuid mõnedes tegevustes abi vajamine päevakeskuse töötajalt ei takista teenusele tulekut. Päevakeskuse tegevused ei ole täna rangelt kokku lepitud, need sõltuvad inimestest, nende vajadustest, kokkulepetest, mida teha ühe, teise ja kolmanda „seltskonnaga“. Sest tõenäoliselt on teenusel olevate inimeste arv ja koosseis eri päevadel erinev. Tavapärased päevahoiu klientidele pakutavad tegevused on ühelt poolt erinevad ajaveetmise alla liigituvad asjad: teleri vaatamisest raamatute (ühise) lugemiseni, käelisi oskusi arendavad ettevõtmised (kunstist käsitööni), mälu teravdamisele-arendamisele suunatud tegevused jne. Paratamatult peame arvesse võtma, et mõnel kliendil on päeva keskel rohtude võtmise aeg, mille kättejõudmisest peab töötaja märku andma, mõnel on vaja kindluse mõttes mõõta vererõhku jms. Mõni vajab kohta ja aega väikeseks uinakuks. Kõiki neid vajadusi-nõudmisi oleme teenuse kavandamisel arvestanud.

Koduhooldusteenust on kavas laiendada

Juba tuttav ja tavaline on koduhooldusteenus, mis on samuti projekti eelarvest rahastatav. Kuid lisaks senistele kord või kaks nädalas korraldatavatele kodukoristusele-toidutoomisele-ahjukütmisele jms koduabiks liigituvatele toimingutele tahame pakkuda keerukamat ja ajamahukamat teenust. Ühelt poolt võib selleks olla isikuabi hulka liigituvad tegevused (abi tualeti kasutamisel, pesemisel jms). Teisalt öendusabi vms piirimaile jäävad tegevused, mida haigekassa ei rahasta ja meditsiinüsteem ei korralda. Need on asjad, millega saab ka pereliige hakkama - paraku koduseinte vahele aheldumise hinnaga. Kokkuvõtvalt olema tänu lähedamale rahastusele võimalised pakkuma teenust, mis sisaldab igapäevast kodukülastust või isegi mitut koduvisiiti ühel päeval.

Isikliku abistaja teenus eeldab head klappi

Pealiskaudsel hindamisel on keerukaim ja kõige kallim uutest teenustest isikliku abistaja teenus. See on liit-, liikumis- või nägemispuudega inimese iseseisvat toimetulekut tagav teenus ning tähendab kliendi ja abistaja üksühest suhet. Üks ja sama abistaja tegeleb oma hoolealusega unest uneni, hommikustest hügieenitoimingutest õhtusteni koos kõigi sinna vahele jäävate tegevustega (kool, töö, poodlemine, rehabilitatsioon- või meditsiiniteenus jm igapäevaelu juurde kuuluvad asjad). Tegelikult ei nõuta abistajalt hooldaja oskusi tõendavat dokumenti, esmalt on tähtis, et abistaja ja abistatav omavahel sobiksid. See lihtne asi saab tihti takistuseks ja lühikese katseaja järel lähevad kahe inimeste teed lahku. Kui sobivus on järele proovitud, siis on kindlasti teatud praktiliste oskuste õppimine vajalik. Isikutevahelise sobivuse eeldus on põhjuseks, miks hoolekandesüsteemil on raske nimetatud teenuseosutajat pakkuda. Parim variant on, kui

teenusevajaja tuleb meie juurde enda valitud abistaja kandidaadiga. Aga midagi ei saa välis- tada, ka seda, et teenuse korraldaja, meie puhul siis MTÜ Päikeseringi Selts on nii tubli, et leiab tööks sobiliku inimese.

Tugisik aitab eluraskustest üle

Tugisik on inimene meie hulgast - eluga hakkamasaav, elukogemusega ning tugisiku-, kogemusnõustaja või tegevusjuhendaja koolituse läbinud isik, kes aitab väiksematesse või suurematesse raskustesse sattunud inimese elu järje peale. Teatud juhtudel võib selleks olla kirju minevikuga, näiteks isikliku sõltuvuse kogemusega tugisik narkovõõrutusel kaaskodanikule. Tugisik võib olla vajalik ka lapsele. Sellist teenust pakub Valga valla lasteae- koolides Sotsiaalkindlustusameti rahastusega perekodu Kurepesa. Tugisik saab abi anda ka perekonnale. Kui mõnda sotsiaalteenust oskavad inimesed küsida (eelkõige koduhooldusteenust ja hoolde-

kodu kohta), siis tugisiku soov esitatakse pigem harva. See on niisiis teenus, mille vajalikkuse otsustab ja suunab teenusele spetsialist.

Kuidas teenusele saada? Nagu iga sotsiaalteenuse osutamine, algab ka kirjeldatud nelja teenuse puhul isiku (tema esindaja) avaldusest, vajaduse hindamisest, teenusele suunamisest. Nõustavad ja võtavad vastu avaldusi kõik vallavalitsuse sotsiaaltöö teenistuse töötajad nii maal kui linnas. Kuid võtmeisikud, kes aitavad vormistada teenusele suunamise, on puuetega inimeste juhtivspetsialist Marleen Ein ja puuetega inimeste spetsialist Kristi Tsarjov. Julgust järgmise sammu astumiseks kõigile, kes on pidanud õppimist, töötamist, isiklikku elu piirama hooldusvajaduse tõttu. Hoolekandeteenuste abiga uuesti aktiivsemaks ja vabamaks kodanikuks!

Jüri Kõre
Sotsiaaltööteenistuse juhataja

Valga
Kultuurikeskus
Kino Säde

www.kino.valga.ee

“TASUJAD: LÖPPMÄNG” märul, seiklus

15. mai 20.00 3D, 19. mai 19.00 2D, 21. mai 19.00 3D

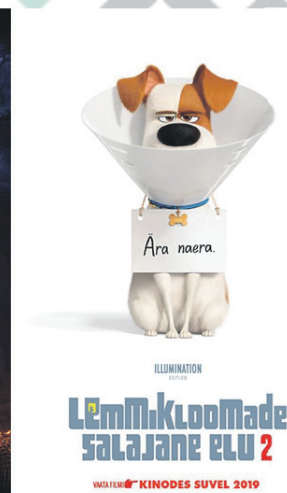
“LA LLORONA NEEDUS” õudusfilm, müsteerium

15. mai 18.00, 19. mai 17.00

“POKEMON: DETEKTIIV PIKACHU” seiklus

12. mai 16.00, 14. mai 20.00, 19. mai 15.00, 26. mai 16.00

“JOHN WICK 3: PARABELLUM” märul - kinos 26. maist!

“SUUR SEIKLUS” seiklus, kogupere, animatsioon

12. mai 12.00, 14. mai 18.00, 19. mai 13.00, 21. mai 17.00, 26. mai 12.00

“ALADIN” kogupere, fantaasia - kinos 26. maist!

“LEMMIKLOOMADE SALAJANE ELU 2” kogupere - kinodes 31. maist!

KAVA ja rohkem infot www.kino.valga.ee

Miks peaks sel aastal teist korda valima minema?

Valimisaasta saab õige pea jätku, kui mai lõpus valime Euroopa Parlamenti. Korralduslikult suuri muudatusi hääletaja jaoks ei tule – seitsme päeva jooksul, 16.-22. maini saab valimisjaoskonnas eelhääletada ja e-hääletada, valimispäev on 26. mail. Küll aga on oluline teada, et EP valimistel on üle Eesti üks ringkond ehk valija saab langetada otsuse kõigi ülesseatud kandidaatide vahel. Õigus sõna sekka öelda on Eesti kodanikel ning alaliselt Eestis elavatel ja selleks soovi avaldanud teiste Euroopa Liidu riikide kodanikel. Valimispäeval saab hääletada jätkuvalt vaid oma elukohajärgses jaoskonnas, samuti ei saa siis muuta

varem antud e-häält. Eestis, aga ka mujal Euroopas on valimis- teha seoses kõige suuremat segadust tekitanud Brexit – ka Eesti sai tänu Ühendkuningriigi EL-ist väljaastumisele ühe koha parlamendis juurde, kuue liikme asemel peaks Brüsselis tööle hakkama seitse liiget. Missugune on olukord juunikuuks, näitab vaid aeg. Täna saame kindlad olla ühes - valimistel osalemine on võimalus Euroopas kaasa rääkida!

Priit Vinkel,
Riigi valimisteestistuse juht

Miks meil on vaja Euroopa Liitu?

Selle aasta 1. maiks on Eesti kuulunud Euroopa Liitu 15 aastat. Selle ajaga on EL-i loodud võimalused saanud meie igapäevaelu osaks, lausa nii omaseks, et me ei seosta neid otseselt EL-i kuulumisega. Liit on 15 aastaga palju arenenud, aga põhialused on samad. Tegemist on riikide liiduga, kus pannakse ühiste probleemide lahendamiseks seljad kokku ja jagatakse otsustusõigust. EL loodigi selleks, et tegeleda teemadega, millega riigid üksinda nii hästi hakkama ei saa. Näiteks on Eesti siseturg tänu EL-ile palju suurem – napilt üle miljoni asemel on meie siseturul pool miljardit tarbijat. 96% eestlastest arvab, et vaba liikumine on Euroopa Liidu kõige olulisem hüve. Üksi ei oleks meil jõudu võidelda kliimamuutustega, sõlmida

kaubanduslepinguid EL-i mittekuuluvate riikidega, nagu Ukraina või Jaapan, tagada hästitoimivat finantsüsteemi ega hoida stabiilset valuutat. Majanduslikult on EL Eestile kahtlemata palju andnud. Samuti on naivne arvata, et saame üksi lahendada selliseid globaalseid probleeme nagu ränne või julgeolek. Euroopa Liidu tuumikusse kuulumine on meie iseolemise parim tagatis. Eesti mõju on seda suurem, mida toimivam ja tugevam on Euroopa Liit. Just seepärast on tähtis anda oma hääl ka Euroopa Parlamendi valimistel!

Keit Kasemets,
Euroopa Komisjoni Eesti esinduse juht

Kuidas kõlab Eesti hääl Euroopas?

Kõik sisulised otsused Euroopa Liidus võtavad vastu liikmesriigid. Õige ka, sest liit ongi ju asutatud oma liikmete ja nende kodanike rahu, heaolu ja turvatunde kindlustamiseks. Euroopa Komisjonil on praktikas seadusandluse algatamise õigus, kuid eelnõu esitatakse EL-i Nõukogule ehk liikmesriikidele esindajatele, kes veedavad – olenevalt teema põletavusest – selle kallal kuid või teinekord ka aastaid. Eesmärgiks on alati konsensus, alati püütakse viimase võimaluseni arvestada kõigi soovidega. EL on oma liikmete jaoks sõbralik keskkond, kus kedagi tüssata ei püüta. Kui liikmesriikide vahel on kokkulepe saavutatud, järgnevad läbirääkimised Nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel. Kodanike poolt valitud parlamendiliikmed ehk MEP-id esin-

davad peale oma valijate ka oma EL-üleste parteigruppide seisukohti. Siiski on huvitav jälgida ja pakub kodaniku seisukohalt kindlustunnet, kuidas oma riigile oluliste küsimuste puhul esindavad MEP-id tihtilugu mitte partei, vaid oma riigi ja valijate seisukohti. Just sel põhjal tulebki Euroopa Parlamendi valimistesse tõsiselt suhtuda, meie esindajate asjatundlikkus on ülioluline. Meid, eestlasi, on nii vähe, et kõik me esindame rahvusvahelisel areenil ka Eestit, ükskõik mis ametikohal parajasti oleme.

Matti Maasikas,
Välisministeeriumi Euroopa asjade asekan-
tsler

Euroopa Parlamendi valimine 26. mail 2019

Pea meeles!

- 1. Üle-Eesti on 1 ringkond, mis tähendab, et valiku saab langetada kõikide kandidaatide seast.
- 2. Eesti valib Euroopa parlamenti 7 saadikut.
- 3. Hääletada saavad Eesti kodanikud ja teiste Euroopa Liidu riikide kodanikud. Igal inimesel on 1 hääl!

Euroopa Parlamendi valimise ajad Eestis

Lisainfo: www.valimised.ee valimised.rahvastikuregister.ee
<https://www.seekordlahenvalima.eu/> • <http://www.europarl.europa.eu/estonia>

seekordlahenvalima.eu

Valga haiglas saab anda geeniproove

Alates maikuust oodatakse Valga haiglassee-geenidoooreid. Vastuvõtt toimub Valga haigla 0 korrusel kabinetis C-047, mis on avatud esmaspäevast neljapäevani kell 7.30-13.30. Järjekordade vältimiseks oodatakse geenidoooreid haiglassee võimalusel ajavahemikus 11.30-13.30. Haigekassa kindlustust geeniproovi andmiseks omama ei pea. Kolmapäeviti kell 10-11 võtab 1. korruse kabinetis C-131 vastu nõustaja, kes aitab nõusolekuvorme täita. Täpsemat infot selle kohta saab registratuurist.

Eesti Vabariigi juubeliaastal liitus Geenivaramuga üle 100 000 eestimaalase ja koos esimesel perioodil kogutud geenidoooritega oli seda aasta lõpuks rohkem kui 15% Eesti täisealisest elanikkonnast (157 000 inimest). Suure huvi tõttu jätkub uute geenidooorite kogumine veel ka tänavu, selleks on riik eraldanud täiendavalt 2 miljonit eurot (et veel 50 000 inimest saaksid oma geeniproovid varamusse jätta). Möödunud aastal liitunud uutele geenidoooritele (neid on rohkem kui 100 000 inimest) valmivad personaalsed geenikaardid 2019. aasta jooksul.

Suurem hulk geenianalüüse tähendab paremaid võimalusi terviseuuringuteks, haigustega seotud geenivariantide avastamiseks ning geeninfot põhinevate ennetus-, diagnoosimis- ja

ravimeetodite kättesaadavaks tegemist Eesti elanikele. Samalaadsete uute geeniproovide kogumise ja geenikaartide tegemisega on käivitunud praeguseks juba uued projektid, eesmärgiga töötada välja ja rakendada järk-järgult tagasiside andmiseks vajalikud protseduurid ja põhimõtted teadustulemuste tulemuslikuks rakendamiseks igapäevameditsiinis.

Selleks, et siduda geenianalüüse tervise infosüsteemiga, investeeritakse aastatel 2019 kuni 2022 Euroopa Regionaalarengufondist viis miljonit eurot. Projekti koordineerib Tervise Arengu Instituut ning see viiakse ellu Sotsiaalministeeriumi, Tervise Arengu Instituudi, Tartu Ülikooli, Eesti Haigekassa ning Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse koostöös.

Geenidoooriks võivad saada vabatahtlikkuse alusel Eesti elanikud alates 18. eluaastast, kes pole juba varem liitunud geenivaramuga. Eelduseks on eelnev informeeritud nõusoleku vormi digiallkirjastamine, mida saab teha veebilehel: www.geenidooor.ee. Pabernõusolekut on võimalik anda verevõtukohas. Samuti tuleb geenidoooriks hakkamisel loovutada 6ml veeniverd, millest eraldatakse DNA ning teostatakse selle genotüüpiseerimine (koostatakse personaalne geenikaart).

Kredex pakub lasterikastele peredele kodutoetust

KredEx avas 6. mail lasterikaste perede kodutoetuse taotlusvooru, mis on avatud kuni 10. juunini 2019. Toetus on suunatud madala sissetulekuga peredele, kus kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast last ning kes moodustavad ühise leibkonna.

Toetussumma on kuni 8000 eurot, varasemalt ühe korra toetust saanud võivad taotleda kuni 5000 eurot. Toetust saab taotleda:

1. eluaseme soetamiseks, kui perel puudub pere vajadustele vastav eluase või olemasolev eluase on halvas seisukorras või ruumiliselt ebapiisav;
2. ehitamisega seotud tegevusteks, kui olemasolev eluase ei vasta elementaarsetele elamistingimustele, sealjuures puudub näiteks vee- ja kanalisatsioonisüsteem või pesemisvõimalus, katus ei ole vettpidav, küttekolded on amortiseerunud vms.

Olulisemad tingimused:

1. 2018. aastal saadud maksustatav tulu ei või olla suurem kui 355 eurot leibkonna liikme kohta kuus. Tulu hulka arvestatakse kõik eraisikuna ja ettevõtjana teenitud tulud. Tulude hulka ei arvestata riiklikke toetuseid, elatisraha ja 2018. aastal makstud kodutoetust. Tulude tõendamiseks esitatakse KredExile kõikide täisealiste leibkonnaliikmete 2018. aasta maksuandmete tõendid.
2. Kõik leibkonna liikmed peavad olema registreeritud toetusealusele elamispinnale.

Eluaseme püstitamise, elamiskõlbmatu eluaseme renoveerimise või eluaseme soetamise korral peavad kõik leibkonna liikmed olema registreeritud ühele aadressile, kus reaalset elatakse.

3. Taotleja või tema kuni 15-aastane laps/lapsed peab olema toetusealuse elamispinna omanik või kaasomanik (ehitamise seotud tegevused).
4. Taotleja omandis ei või olla rohkem kui üks eluruumina kvalifitseeruv kinnisasi.
5. Teistkordset toetust saavad taotleda pered, kellel on eelmine toetus kasutatud, projekt tähtaegselt lõpetatud ja KredExile esitatud toetuse kasutamise aruanne.
6. Peres kasvav raske või sügava puudega laps annab taotlusele lisapunkte ning puude tõendamiseks esitatakse taotlemisel arstliku ekspertiisi otsus puude määramise kohta.
7. Kui leibkonnas on 2 vanemat, peavad mõlemad vanemad vastama taotlejale esitatavatele nõuetele ja esitama taotluse koos.

Taotlust saab esitada kas KredExi e-teenuste keskkonnast või e-posti teel aadressil toetused@kredex.ee (vajavad digitaalse allkirjastamise võimalust). Taotlusi saab esitada ka paberil, posti teel aadressil Hobujaama 4, Tallinn, SA KredEx, 10151, Kodutoetus. Info taotlemise tingimuste ja taotluste esitamise kohta leiate KredExi www.kredex.ee

Ära jää hiljaks, sest varakult avastatud rinnavähk on ravitav!

Maikuu on rahvusvaheline rinnavähi ennetuse kuu. Rinnavähikuul pöörame tähelepanu inimeste teadlikkuse tõstmisele ja tuletame meelde, et varajases staadiumis avastatud rinnavähk on ravitav. See on põhjus, miks tuleb end regulaarselt kontrollida ja alati sõeluuringus osaleda.

Mis on sõeluuring?

Sõeluuring on terviseuuring, mis on mõeldud eelkõige tervetele, ilma kaebuste ja sümptomiteta naistele emakakaela- ja rinnavähi varaseks avastamiseks. Sõeluuringule minemist ei tasu kindlasti karta, ega seetõttu ka minekut edasi lükata.

Eestis kutsutakse rinnavähi sõeluuringule ravikindlustatud naised vanuses 50–69 eluaastat iga kahe aasta järel. 2019. aastal kutsutakse rinnavähi sõeluuringule naised sünniaastatega 1951, 1952, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967 ja 1969. Kokku on sellel aastal sõeluuringule oodatud 77 928 naist. Kõigi ravikindlustatud naiste sõeluuringu eest tasub Eesti Haigekassa.

Miks on vajalik osaleda rinnavähi sõeluuringus?

Sõeluuringus osalemine on väga oluline vähi varajasel avastamisel. „Kahetsusväärselt palju on neid, kes ei käi uuringutel mitte kunagi või jõuavad arsti juurde siis, kui tervisemure märku annab. Siis võib aga hilja olla, sest rinnavähk kulgeb väga kaua kaebusteta ehk naine ei pruugi midagi tunda,“ ütleb haigekassa esmasandi osakonna peaspetsialist Made Bambus.

Selleks, et ennetada nimetatud sümptomite teket ning kasvaja levimist organismis, tuleks käia regulaarselt kontrollis. Seda enam, et rinnavähi puhul on tegu haigusega, mida on võimalik varakult avastada. Varakult avastatud rinnavähk on paremini ravitav, võimaldades vajadusel kasutada rinda säästvaid ravi- ja operatsioonimeetodeid.

Mis uuringul ees ootab?

Sõeluuringu käigus kasutatakse rinnaäärme radioloogilist uuringut ehk mammograafiat. Mammograafiauuring tähendab, et rindadest tehakse röntgenülesvõtted. Uuringul osaleja juhatakse aparadi juurde, kus uuringut läbi viiv radioloog

asetab rinnad kordamööda kahe lameda plaadi vahele ja teeb pildid kummastki rinnast. Uuring võib küll veidi ebamugav tunduda, kuid ei tohiks olla valus. Kui see aga siiski valus on, tuleb sellest ööle või arstile teada anda. Ülesvõtte tegemise ajal on äärmiselt oluline püsida paigal, see tagab pildi parema kvaliteedi. Tehtud röntgenülesvõtteid hindavad kaks erinevat radioloogi, et veenduda tulemustes ja tagada sõeluuringu kvaliteet. Väikese kiirgusdoosiga mammograafia on tervisele ohutu.

Uuringupäeval soovitage valitud raviasutusse veidi varem kohale minna. Kaasa tuleb võtta isikut tõendav dokument. Uuringul tuleb end võõni lahti riietada, seega valige rõivastus, mis on mugav. Sel päeval ei ole hea kasutada deodoranti, kehapiudrit ega kehakreemi, sest need võivad mõjutada röntgenipildi kvaliteeti. Naised, kelle menstruaaltsükkel muudab rinnad tundlikuks, võiksid minna uuringule tsükli 5.–15. päeval, sest siis on rinnad vähem hellad.

Kuhu uuringus osalemiseks pöörduda?

Naistele, kelle sünniaasta on käesoleval aastal sõeluuringule kutsutavate seas, saadab vähi sõeluuringute register nimelise kutse. Kuna kutse saadetakse rahvastikuregistris märgitud aadressile, siis ei pruugi need inimesed, kelle tegelik elukoht ei ühti rahvastikuregistris oleva postiaadressiga, kutset kätte saada. Seetõttu on äärmiselt oluline aegajalt kontrollida oma andmeid riigiportaalis www.eesti.ee. Lisaks paberkutsele saadetakse ka elektrooniline kutse patsiendiportaali (www.digilugu.ee) saatekirjade lahtrisse. Kutse saamise järel tuleks leida kutsele märgitud raviasutuste hulgast endale sobivaim ning registreerida end uuringule. Rinnavähi sõeluuringul on võimalik osaleda ka mööda Eestit liikuvates mammograafiabussides, mille liikumisgraafikud on samuti kutsel välja toodud.

Ära jää kutset ootama!

Uuringul osalemiseks ei pea kutset ootama jääma. Kui Sinu sünniaasta on tänavuste kutse saajate nimekirjas, tuleb lihtsalt helistada endale kõige sobivamasse tervishoiuasutusse. Registreerimisel kontrollitakse Sinu sünniaastat ja ravikindlustuse kehtivust. Uuringule minnes tuleks kindlasti kaasa võtta isikut tõendav dokument!

Mammograafiabussi ajakava Valgamaal:

Asula	Mammograafiabussi asukoht	Aeg	Registreerimise telefon
Valga	Valga Haigla ees, Peetri 2	20.05–31.05	731 9411
Valga	Valga Haigla, Peetri 2	14.10–18.10	731 9411

Midrilinnud tähistasid 25. aastapäeva!

Tsirguliina rahvatantsurühm Midrilinnud on koos tantsinud juba 25 aastat. Volbriõhtul kogunesid tantsijad koos oma lähemate ja kaugemate sõpradega Tsirguliina rahvamajja, et üheskoos pidu pidada ning tantsuoskusi näidata.

Umbes 25 aastat tagasi kutsus toonane kultuurimaja juhataja Raina Lepik Tsirguliinas kokku naiste rahvatantsurühma, mille esimeseks juhendajaks sai Ellu Torm. Mõni aeg hiljem võttis tantsurühma juhendamise, tantsude õpetamise ja tantsuröömu edasikandmise oma õlule Eha Mandel. Rühma nime valimisel aitas kaasa segakoorilt kuuludud laul, mis jutustas imepärasest Midrilinnust.

Midrilindude repertuaaris on kümneid ja kümneid rahvatantse nii folkloorseid kui ka uusloomingulisi autoritantse. Tantsitud on

neid selle 25 aasta jooksul nii oma kodukandi pidudel, maakonnas ja ka suurel murul Tallinnas. Alates 2009. aastast on tantsurühm käinud eesti rahvakultuuri tutvustamas paljudes Euroopa maades: Leedus, Itaalias, Ungaris, Tšehhis, Horvaatias, Makedoonias, kust on alati saadud hea esinemiskogemus ja suurepärase vastuvõtt.

Külalistest astusid pidulikul õhtul lavale tantsurühm Madlid Eha Mandeli juhendamisel, Poloda Piigad Setomaalt, keda juhendab Maivi Laar, naabrid Õrust ehk Murueide Tütred Katrin Kõivu eestvedamisel ning regilauluansambel Koidutähed, keda juhendab Koidu Ahk.

Valga Vallavalitsus soovib Midrilindudele pikka iga ning kerget jalga ja tantsulusti ka edaspidiseks!

Vanametalli

KOKKUOST

ALATI HEAD HINNAD

 5198 1222

PETSERI 38A, VALGA

www.tolmets.ee

VALGA BETOON

Vajad betooni? Meie aitame!
AASTARINGSELT!

VILJANDI TN. 82C, VALGA ☎ +372 5883 9223 ✉ info@valgabetoon.ee, www.valgabetoon.ee

PUURKAEVUMEISTRID

Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus.

Lisainfo tel **52 69 604**
www.puurkaevumeistrid.ee

www.ET-land.ee

OÜ ETEST PR

ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 50 45 215, 51 45 215,
info@est-land.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Valga Gümnaasium 100
100 aastat gümnaasiumiharidust

VILISTLASTE KOKKUTULEK

08. juuni 2019. a

13.00 – 15.00 külastamiseks avatud J. Kuperjanovi 10,

Kungla 16 ja Vabaduse 13 koolimajad

16.00 – 17.30 kontsertaktus Valga Kultuuri- ja
Huvialakeskuses

17.00 – 23.00 kogunemine ja registreerimine kokkutulekule

18.00 vilistlaskogu üldkoosolek kooli aulas

Koosviibimise algus kell 18.00

Pidu ansambliga

REGATT

Kuni 5. juuni 2019. a piletihind 25€

Saaja: Rahandusministeerium A/a: EE891010220034796011 Viitenumber: 2800047737
Makse selgitus vastavas järgnevuses: Lõpetanu kooliaegne ees- ja perekonnanimi, lõpetamise aasta ning Valga Gümnaasiumi vilistlaste kokkutulek.

6 - 8. juuni 2019. a (k.a kohapeal) piletihind 30€

Tuleme kokku, hoiaime kokku!

www.valgagym.ee

REKLAAMI VALGA TEATAJAS

kuldne@kuldne.com, 53736992
Hinnad soodsad!

www.saag24.ee

SAAG

24

259 €

Rohulõikur FS 55

Parim masin kodusteks muru ja heina trimmerdamiseks. Komplektis pehmenuspädjaga õlarihm, trimmikaitse ja trimmipea.

Leiad meid ka Facebookis!

**ELVA - OLEREXI TANKLA VASTAS
VALGA - VALGUSFOORI JUURES
OTEPÄÄ - TECHNE TÖÖKOJA KÕRVAL
VILJANDI - RAEI AUTOKESKUS**

RENDIME AIATEHNIKA

Mullafrees
Oksapurustaja
Kõrglõikur
Hekipügaja
Muruõhutaja
jpm.

**STIHL IMOW ROBOTNIIDUKID!
+ KAASA KINGITUS**

Müügil erinevad mudelid vastavalt Teie aia suurusele!

KÜSI PAKKUMIST ESINDUSEST!
Pakume ka paigaldust

**HÜDROVOOLIKUTE VALMISTAMINE
VALGA, ELVA JA OTEPÄÄ ESINDUSES!**
E-R 9-18

Muudel aegadel kokkuleppel: 55570798

**Metsatööjakk
Advance X-Vent**

Mõeldud töötamiseks suvel väga palavate ilmadega. Elastne materjal väga hea ventilatsiooni omadustega.

Surused: 48-64

199 €

www.puurvesi.ee

• Puurkaevude ja maasoojus-puuraukude puurimine, projekteerimine ning hooldus.

• Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine, reoveemahutite, septikute, biopuhastite, süvaveepumpade ja veefiltrite paigaldus ning hooldus.

+372 5569 4310; taavi@puurvesi.ee

puurvesi

